

15. Lascek, L. (1999). Economic ensuring national defence. *Society, army, personality* (pp. 40-41). Bratislava: Ministry of defence of the Slovak Republic (in Slovak).
16. Sramkova, T. (2012). Defence spending in times of economic recession. *Proceedings of the 7th Postgraduate Conference* (pp. 100-109). Brno: Defence University (in Czech).
17. SITA (2014, May 15). President with Prime Minister hosted the NATO Secretary General. *Pravda (Truth)*. Retrieved from <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/317741-prezident-prijal-generalneho-tajomnika-nato> (in Slovak).
18. Stojanov, R., & Strielkowski, W. (2013). The Role of Remittances as More Efficient Tool of Development Aid in Developing Countries. *Prague Economic Papers*, 22(4), 487-503 (in Eng.).

19. Benco, J. (2005). Public sector and public services. Kunovice: EPI. ISBN 80-8040-172-1 (in Czech).
20. Abraham, J., & Horvathova, Z. (2010). Labour market and social cohesion within the European Union. *Politické vedy (Political Sciences)*, 13(4), 118-129 (in Eng.).
21. Medved', J., & Nemeč, J. et al. (2011). *Public finances*. Bratislava: Sprint dva. ISBN 80-89393-46-6 (in Slovak).
22. Husenicova, L. (2011). *Liberalism as a theory of international relations*. Banska Bystrica: Matej Bel University. ISBN 978-80-557-0317-6 (in Slovak).

Received 04.07.2014

УДК 341.231.14

Ю. О. Свєрдлова

аспірантка, Інститут міжнародних відносин
Національного авіаційного університету, Київ, Україна
rada.sverdlova@gmail.com

ВПЛИВ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Анотація. У статті представлено дослідження впливу розвитку людського капіталу на стан конкурентоспроможності економіки Європейського Союзу. Проведено розрахунок та оцінка кореляційної залежності між конкурентоспроможністю економіки ЄС й основними факторами людського розвитку. Доведено існування тісного зв'язку між розвитком людського капіталу країн, їх економічним розвитком і національною конкурентоспроможністю. Виявлено основні фактори розвитку людського капіталу, які справляють найбільший вплив на рівень конкурентоспроможності Європейського Союзу.

Ключові слова: Європейський Союз, людський капітал, конкурентоспроможність, економічний розвиток, кореляційна залежність; рангова кореляція Спірмена.

Ю. О. Свєрдлова

аспірантка, Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету, Київ, Україна

ВЛИЯНИЕ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ЭКОНОМИКИ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Аннотация. В статье представлено исследование влияния развития человеческого капитала на состояние конкурентоспособности экономики Европейского Союза. Проведены расчет и оценка корреляционной зависимости между конкурентоспособностью экономики ЕС и основными факторами человеческого развития. Доказано существование тесной взаимосвязи между развитием человеческого капитала стран, их экономическим развитием и национальной конкурентоспособностью. Выявлены основные факторы развития человеческого капитала, которые оказывают наибольшее влияние на уровень конкурентоспособности Европейского Союза.

Ключевые слова: Европейский Союз, человеческий капитал, конкурентоспособность, экономическое развитие, корреляционная зависимость; ранговая корреляция Спирмена.

Yulia Sverdlova

PhD Student, Institute of International Relations of National Aviation University, Kyiv, Ukraine,
1 Kosmonavt Komarov Ave, Kyiv, 03058, Ukraine

INFLUENCE OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT ON COMPETITIVENESS OF THE EU ECONOMY

Abstract. Impact of human capital development on competitive ability of the EU economy has been researched in this paper. The calculation and estimation of correlative dependence between the competitive ability of the EU economy and major factors of human development were made. The Spearman's rank correlation calculation method was used to confirm correlation of the country's competitive ability and human development interconnection. This method provides the calculation of Spearman's rank correlation coefficient which is a nonparametric method and being used for statistic analysis of connections between different phenomena. The process of calculations and estimations of country's competitive ability and human capital correlation was displayed in three units. The first unit is dedicated to proving the dependence of the Human Development Index and the Global Competitiveness Index, as well as the level of both indices impact analysis. The second unit is aimed to discover dependence of factors, which compose the human capital, from the level of global competitive ability. The third unit focuses on defining and estimating of interdependence between the Global Competitiveness Index and the Global Innovation Index designed by INSEAD Research Centre (France). The dependence between country's human capital development and economic development together with national competitive ability has been proven. Major human capital development factors that influence the level of the EU competitive ability were found.

Keywords: EU; human capital; competitive ability; economic development; correlation dependence; Spearman's rank correlation.

JEL Classification: F66, I24, I31

Постановка проблеми. Аналіз еволюції інформаційно-розвитку суспільства свідчить про те, що в період переходу до економіки знань домінуючим фактором зростання економіки і поліпшення соціального стану стає людський капітал, оскільки він визначає темп, рівень розвитку та конкурентоспроможності національної економіки. У нинішніх умовах людський капітал є основним багатством і най-

більш цінним ресурсом будь-якого суспільства. У європейських країнах головним критерієм соціально-економічного прогресу та їх конкурентною перевагою виступають досягнення у царині розвитку людини та задоволення її потреб.

Процеси глобалізації ринків посилюють конкуренцію між країнами й найбільшими корпораціями за сфери впливу та ринки збуту. І саме людський капітал уможливує

адаптацію економіки до умов глобалізації, здійснення інновацій, досягнення високого рівня конкурентоспроможності економіки.

Необхідність вивчення та врахування впливу розвитку людського капіталу на стан конкурентоспроможності економіки Європейського Союзу обумовлює актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку людського капіталу в країнах ЄС присвячена низка наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів. Зокрема українські вчені О. Г. Головніна, В. В. Гошовська розглядають підходи щодо визначення окремих показників, які характеризують стан та основні фактори розвитку людського капіталу. Існують наукові праці зарубіжних авторів щодо впливу розвитку людського капіталу на стан конкурентоспроможності економік окремих країн. У цьому напрямі проводить дослідження ряд учених західних країн та США, як-от Клаудія Брайер (Broyer, 2012), Гай Райдер (Ryder, 2013), Пойарес Мадуро (Maduro, 2013), Едуард Рубін (Rubin, 2012), Саймон Лі (Lee, 2010). Тут варто відзначити і дисертаційні дослідження казахстанських науковців Д. І. Закірової (2012) та І. В. Онюшевої (2013), які займаються розробкою окресленої проблеми. Сучасні теоретичні, прикладні й аналітичні праці націлені на висвітлення факторів розвитку людського капіталу та їх змін. Особливо слід відмітити щорічні доповіді про людський розвиток, які готуються Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй і містять оцінку стану та факторів розвитку людського капіталу (Human Development Report). Варті уваги також щорічні звіти Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum), у яких досліджується стан конкурентоспроможності економік світу й оцінюється глобальна конкурентоспроможність.

Незважаючи на велику кількість праць із означеної тематики, подальші її дослідження необхідні, оскільки змінюються умови глобальної конкуренції і рейтинги країн щодо міжнародної конкурентоспроможності, постають нові проблеми розвитку людського капіталу в часи формування інформаційного суспільства.

Метою статті є доведення залежності та впливу розвитку людського капіталу на стан конкурентоспроможності економіки Європейського Союзу.

Основні результати дослідження. Входження людства в етап інформаційного розвитку, який характеризується новою структурізацією виробництва і високою наукоємністю, пояснює ключову роль людського капіталу в підвищенні конкурентоспроможності країни [1]. Продукція, що створюється людьми, які генерують нові ідеї, вирішує проблему забезпечення економіки унікальними невідтворюваними ресурсами, товарами, послугами, робочими місцями. Очевидно, що підйом вітчизняного виробництва можливий за умови науково обґрунтованого використання людського капіталу.

На початку XXI століття багатьма вченими відзначається високий ступінь кореляції конкурентоспроможності країни і людського капіталу як інтегрального показника цілої групи соціально-економічних складових. Проте залишається недостатньо дослідженим зв'язок розвитку людського капіталу як єдиного фактора, що великою мірою визначає конкурентоспроможність економіки.

Для підтвердження кореляції людського капіталу та конкурентоспроможності країни використаємо методіку розрахунку рангової кореляції Спірмена (Spearman, 1907), яка застосовується для статистичного аналізу зв'язку між явищами. У розрізі нашого дослідження, використовуючи коефіцієнт рангової кореляції, умовно оцінимо тісноту зв'язку між ознаками, приймаючи значення коефіцієнта 0,3 і менше показниками слабкої тісноти зв'язку; значення більше 0,4, але менше 0,7 – показниками помірної тісноти зв'язку, а значення 0,7 та більше – показниками високої тісноти зв'язку. Оцінка кореляції конкурентоспроможності країни і людського капіталу, здійснена за методікою розрахунку рангової кореляції Спірмена, базується на аналітичних даних, представлених у доповідях, які публікують-

ся щорічно Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй та Євростатом, Всесвітнім економічним форумом.

Для визначення рівня конкурентоспроможності економіки вибраній і представлений показник – Індекс глобальної конкурентоспроможності. Цей комплексний макропоказник розроблений Всесвітнім економічним форумом та орієнтований на здійснення повної (по всіх країнах) об'єктивної оцінки національної конкурентоспроможності. За допомогою цього показника можна також провести порівняльну оцінку конкурентоспроможності країни з рівнем конкурентоспроможності інших країн, що допомагає оцінити стан досліджуваної економічної категорії і відповідно до результатів розробити адекватну стратегію та модель зростання національної конкурентоспроможності на підставі кращого досвіду найбільш розвинених економік.

Процес розрахунків і оцінки кореляції конкурентоспроможності країни й людського капіталу складається із трьох блоків. Перший блок – доведення залежності Індексу людського розвитку та Індексу глобальної конкурентоспроможності, аналізу міри впливу кожного індексу, що формує Індекс людського розвитку, а саме: рівня валового національного доходу, рівня тривалості життя і рівня освіти. Другий блок – виявлення залежності факторів, що формують людський капітал, серед яких: «Початкова освіта», «Вища освіта та професійна підготовка», «Ефективність ринку праці», «Інноваційний потенціал», від рівня глобальної конкурентоспроможності. Третій блок – визначення й оцінка залежності Індексу глобальної конкурентоспроможності та Глобального індексу інновацій, який розроблено дослідницьким центром INSEAD [3].

Розглянемо основні результати розрахунків залежності факторів.

За даними звітів щорічної Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй і щорічного звіту Всесвітнього економічного форуму, рівень кореляції між двома досліджуваними індексами – Індексом глобальної конкурентоспроможності та Індексом людського розвитку – у 2012 р. склав 0,7898. Такий рівень кореляції можна вважати статистично значущим. Він є підтвердженням наявності тісного взаємозв'язку і прямо пропорційної залежності рівня конкурентоспроможності та людського розвитку. З огляду на це можна стверджувати, що відбувається збільшення впливу рівня людського розвитку країн на зростання рівня їх конкурентоспроможності.

Відповідно до статистичних даних [3–9], вагомій позиції у відповідних світових рейтингах посідають Нідерланди і Швеція. Остання є лідером серед країн Європейського Союзу за рівнем конкурентоспроможності, хоч за Індексом людського розвитку поступається Нідерландам та Німеччині.

Далі проаналізуємо основні джерела економічного зростання країн Європейського Союзу за допомогою оцінки коефіцієнтів кореляції між Індексом глобальної конкурентоспроможності та рядом окремих факторів, які формують людський капітал країн ЄС. На підставі дослідження статистичної інформації щодо країн ЄС [3–9] нами визначено залежність між конкурентоспроможністю країн і таким важливим фактором формування людського розвитку, як тривалість життя. Як виявилось, у 2012 р. Італія мала найбільшу тривалість життя населення серед країн Європейського Союзу і посідала 6-те місце у відповідному світовому рейтингу (серед 194 країн світу). У Латвії у 2012 р. була найменша тривалість життя серед країн – членів Європейського Союзу, і вона займала 104-те місце у світовому рейтингу.

За результатами аналізу статистичних даних можна констатувати, що коефіцієнт кореляції між Індексом глобальної конкурентоспроможності та Індексом рівня тривалості життя у 2012 р. склав 0,7400. Це значення вважається статистично значущим. Індекс рівня тривалості життя є показником середньої очікуваної тривалості життя у країнах світу, одним із ключових показників соціально-демографічного розвитку. Зростання цього показника можна

віднести до необхідних умов збільшення ефективності та продуктивності праці, економічного прогресу, зростання рівня освіти, накопичення і перетворення знань тощо. Водночас, як справедливо стверджують дослідники [10], Індекс рівня тривалості життя є не фактором конкурентоспроможності, а тільки її наслідком, оскільки збільшення тривалості життя спостерігається в економічно розвинених країнах, де відбувається науковий прогрес у галузі медицини, соціального захисту. Отже, тривалість життя у країні є важливим фактором формування людського розвитку і відповідно конкурентоспроможності економіки.

Розглянемо залежність між Індексом глобальної конкурентоспроможності та рейтингом країн за валовим національним доходом на душу населення. Як зазначають учені та аналітики [10], одним із найбільш доступних методів оцінки конкурентоспроможності є розрахунок і аналіз показника валового національного доходу на душу населення. Від зростання останнього залежить добробут країни, її громадян, рівень якості життя, а відтак стан людського розвитку та національна конкурентоспроможність.

За статистичними даними [3–9], у 2012 р. Люксембург серед країн Європейського Союзу виробляв найбільший валовий національний доход і посідав 7-ме місце у світовому рейтингу (серед 193 країн світу). Болгарія у 2012 р. мала найменший валовий національний доход серед країн ЄС та займала 84-те місце у світовому рейтингу.

Коефіцієнт кореляції між Індексом глобальної конкурентоспроможності й рейтингом країн за валовим національним доходом на душу населення у 2012 р. був статистично вагомим і склав 0,8225. Можна підтримати авторів [1; 11], які наголошують на тому, що індекс валового національного доходу на душу населення не потрібно ідентифікувати з індексом рівня життя в державі, оскільки він є лише приблизною величиною добробуту населення та не враховує низку факторів, зокрема ступінь рівномірності розподілу доходів між громадянами, негативний вплив виробництва, цінність вільного часу і свободи для людини тощо.

Якщо порівнювати рейтинг людського розвитку та рейтинг країн за валовим національним доходом на душу населення, то можна відзначити, що місце країн в одному рейтингу є відмінним від місця в іншому. Зокрема Нідерланди у 2012 р. займали 4-те місце у світовому рейтингу (серед 187 країн світу) за Індексом людського розвитку і посідали 15-те місце у світовому рейтингу країн за валовим національним доходом на душу населення (серед 193 країн світу). Це можна пояснити тим, що результати економічного росту перетворюються у зростання добробуту по-різному в тій або тій країні.

Перейдемо до оцінки залежності між Індексом глобальної конкурентоспроможності та рейтингом країн за рівнем освіти. За статистичними даними 2012 р. [3–9], Ірландія серед країн Європейського Союзу була країною із найбільш високим рівнем освіти і займала 4-те місце у світовому рейтингу (серед 187 країн світу). Натомість Португалія у 2012 р. мала найнижчий рівень освіти серед країн ЄС і посідала 66-те місце у світовому рейтингу (серед 187 країн світу).

Як свідчать результати розрахунків, представлені в доповідях та звітах міжнародних організацій [3–9], ступінь залежності між конкурентоспроможністю та рівнем освіти у 2012 р. склав 0,8388, тобто був достатньо високим і статистично значущим. При цьому більш високий показник виявлено в розрізі рангової кореляції між Індексом глобальної конкурентоспроможності та фактором «Вища освіта і професійна підготовка», який дорівнював у 2012 р. 0,9038. Достатньо високе значення кореляції відмічається також у розрізі оцінки початкової освіти. Цей фактор розраховується разом із фактором здоров'я шляхом визначення коефіцієнта рангової кореляції між Індексом глобальної конкурентоспроможності та фактором «Здоров'я і початкова освіта». У 2012 р. зазначений коефіцієнт склав 0,8566. Зважаючи на це, можна відмітити, що серед розглянутих факторів людського розвитку освіта справляє

найбільший вплив на рівень конкурентоспроможності країни.

Аналіз результатів дослідження [3–9] свідчить, що Фінляндія у 2012 р. була найбільш розвинутою серед країн Європейського Союзу за фактором «Здоров'я та початкова освіта» і посідала 1-е місце у світовому рейтингу (серед 144 країн світу). Румунія у 2012 р. займала найнижчу позицію за фактором «Здоров'я та початкова освіта» серед країн ЄС і 83-тє місце у світовому рейтингу (серед 144 країн світу).

Дослідження результатів коефіцієнта рангової кореляції між Індексом глобальної конкурентоспроможності та фактором «Вища освіта та професійна підготовка» за 2012 р. показали, що цей фактор найбільшою мірою був розвинутий у Фінляндії. Вона займала першу сходинку за рівнем вищої освіти і професійної підготовки як серед країн Європейського Союзу, так і у світі загалом (серед 144 країн). Натомість Болгарія у 2012 р. була найменш розвинутою за фактором «Вища освіта та професійна підготовка» у рамках ЄС і займала 63-тє місце у світовому рейтингу.

Фактор «Ефективність ринку праці» розглядався Програмою розвитку ООН як складова людського розвитку. Рівень залежності між конкурентоспроможністю та ефективністю ринку праці був статистично значущим та помірним – у 2012 р. він склав 0,5833 [3–9]. Наш аналіз результатів розрахунків, що містяться у зазначених джерелах, виявив, що Великобританія серед членів Європейського Союзу була країною з найбільш розвинутим фактором «Ефективність ринку праці» і займала у 2012 р. 5-те місце у світовому рейтингу (серед 144 країн світу). У Греції цей фактор був найменш розвинутий серед країн ЄС, а у відповідному світовому рейтингу вона займала у 2012 р. 133-тє місце (серед 144 країн світу).

Фактор «Інноваційний потенціал» (представлений рівнем розвитку наукових досліджень та розробок, рівнем інновацій, рівнем упровадження технологій) також був розглянутий та оцінений Програмою розвитку ООН [4] як складова людського розвитку. Проведені розрахунки показали, що серед країн Європейського Союзу інноваційний потенціал найбільш розвинутий у Фінляндії, а у світовому рейтингу вона у 2012 р. займала 2-ге місце (серед 144 країн світу). Румунія за фактором «Інноваційний потенціал» у цьому ж році посідала останнє місце серед країн ЄС і 102-ге – у світі (серед 144 країн).

Відповідно до розрахункових даних, рівень залежності між конкурентоспроможністю та інноваційним потенціалом у 2012 р. становив 0,8570 і був статистично значущим, відмічався також високий рівень тісноти зв'язку показників. Можна констатувати, що рівень інноваційного розвитку є вагомим показником, який суттєво впливає на стан конкурентоспроможності. Обчислений рівень залежності між Індексом глобальної конкурентоспроможності й Глобальним індексом інновацій підтверджує, що в нових умовах економіки знань основним виробничим ресурсом є знання та інформація, а створення інтелектуального потенціалу є запорукою конкурентоспроможності економіки.

На основі аналізу ряду досліджень [3–9] ми виявили, що Швеція має найбільше значення Глобального індексу інновацій серед країн Євросоюзу і займає 2-ге місце у світовому рейтингу (серед 142 країн). У Греції найменший Глобальний індекс інновацій серед країн ЄС, а у світовому рейтингу вона посідає 55-те місце (серед 142 країн).

Висновки

Автором проведено аналіз розрахунків кореляційної залежності між Індексом глобальної конкурентоспроможності та складовими людського капіталу за 2012 рік. Оцінка здійснювалася за методикою рангової кореляції Спірмена і базувалася на аналітичних даних Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй, Евростату, Всесвітнього економічного форуму. Дослідження показало, що серед усіх факторів, які формують людський капітал, найбільший вплив на конкурентоспроможність економіки

у 2012 році справляли освіта та інноваційний потенціал. Проведений розрахунок і оцінка кореляційної залежності між конкурентоспроможністю та основними факторами людського розвитку дозволяє стверджувати, що від якості людського капіталу значною мірою залежить розвиток економіки і конкурентоспроможності країни.

Можна констатувати, що автором уперше здійснено аналіз впливу розвитку людського капіталу на стан конкурентоспроможності економіки країн Європейського Союзу в цілому, оскільки існуючі дотепер наукові дослідження розглядають цю залежність на рівні окремих країн. Проведене нами дослідження має практичну цінність, оскільки його результати демонструють взаємозалежність між розвитком людського капіталу і станом конкурентоспроможності економіки найбільш розвинених країн Євросоюзу, кращий досвід яких може бути корисним для України.

Виявлена автором кореляційна залежність показників розвитку людського капіталу та стану конкурентоспроможності економіки може бути використана для порівняння аналогічних показників країн, які не є членами Європейського Союзу, зокрема України. Цей напрям досліджень ми вважаємо актуальним для оцінки перспектив української економіки порівняно з економіками країн ЄС.

Література

1. Закирова Д. И. Человеческий потенциал как фактор повышения конкурентоспособности Республики Казахстан : дисс. ... д-ра философии / Д. И. Закирова. – Алматы, 2012. – 160 с.
2. Харченко М. А. Корреляционный анализ : учеб. пособ. для вузов / М. А. Харченко. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 2008. – 31 с.
3. Исследование INSEAD: Глобальный индекс инноваций 2012 года [Электронный ресурс]. – 2012. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/news/2012/07/06/4531>
4. Доклад о человеческом развитии 2013. Возвышение Юга: человеческий прогресс в многообразном мире [Электронный ресурс]. – 2013. – Режим доступа : http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2013_ru.pdf
5. ООН представила рейтинг качества жизни в странах мира на 2012 год [Электронный ресурс]. – 2013. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/human-development-index/human-development-index-info>
6. Рейтинг стран мира по уровню ВВП на душу населения [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/rating-countries-gni/rating-countries-gni-info>

7. Population and social conditions [Electronic resource]. – 2013. – Accessed mode : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>
8. The Global Competitiveness Report 2012–2013 : Insight Report [Electronic resource] / World Economic Forum. – 2012. – Accessed mode : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf
9. The Global Competitiveness Report 2011–2012 : Insight Report [Electronic resource] / World Economic Forum. – 2011. – Accessed mode : <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-2011-2012/>
10. World Development Indicators. Gross National Income per Capita [Electronic resource] / The World Bank. – 2012. – Accessed mode : <http://www.worldbank.org/>
11. Оношева И. В. Человеческий капитал Республики Казахстан как фактор повышения конкурентоспособности национальной экономики : дисс. ... д-ра философии / И. В. Оношева. – Алматы, 2013. – 212 с.

Стаття надійшла до редакції 22.06.2014

References

1. Zakirova, D. I. (2012). *Human potential as a factor of Republic of Kazakhstan competitiveness increase* (Doctoral dissertation, University Turan). Almaty, Kazakhstan (in Kazakh).
2. Harchenko, M. A. (2008). *Cross-correlation analysis*. Voronezh: Izd-vo VGU (in Russ.).
3. INSEAD (2012). *The Global index of innovations 2012*. Retrieved from <http://gtmarket.ru/news/2012/07/06/4531> (in Russ.).
4. UNDP (2013). *Human Development Report 2013. The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World*. Retrieved from http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr_2013_ru.pdf (in Russ.).
5. Centre for Human Technologies (2013). *The UNO presented rating of quality of life in the countries of the world for 2012*. Retrieved from <http://gtmarket.ru/ratings/human-development-index/human-development-index-info> (in Russ.).
6. Centre for Human Technologies (2013). *Rating of the world countries by the level of GDP per capita*. Retrieved from <http://gtmarket.ru/ratings/rating-countries-gni/rating-countries-gni-info> (in Russ.).
7. Eurostat (2013). *Population and social conditions*. Retrieved from <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>
8. World Economic Forum (2012). *The Global Competitiveness Report 2012-2013* (Insight Report). Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf
9. World Economic Forum (2011). *The Global Competitiveness Report 2011-2012* (Insight Report). Retrieved from <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-2011-2012/>
10. The World Bank (2012). *World Development Indicators. Gross National Income per Capita* Retrieved from <http://www.worldbank.org/>
11. Onusheva, I. V. (2013). *Human capital of Republic of Kazakhstan as a factor of increase of competitiveness of national economy* (Doctoral dissertation, International Business University). Almaty, Kazakhstan (in Kazakh).

Received 22.06.2014

Щодо публікації наукових статей у фаховому журналі «Економічний часопис–XXI»

Шановні колеги!

«Економічний часопис–XXI» – визнаний в Україні та за кордоном науковий журнал, який заснований і видається Інститутом суспільної трансформації з 1996 року.

Журнал «Економічний часопис–XXI» входить до переліку фахових наукових видань з економічних та політичних наук (Постанова Президії ВАК України №1-05/З від 14.04.2010 р.).

Пропонуємо науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам публікувати свої наукові статті та результати дисертаційних досліджень у науковому фаховому журналі «Економічний часопис–XXI».

Вимоги до наукових статей викладені в Інтернеті за лінком: <http://soskin.info/ea/avtory.html>

Приєднуйтеся до сторінки наукового журналу «Економічний часопис–XXI» на Facebook

Заходьте на www.facebook.com, у графі пошуку вбивайте назву «Економічний часопис–XXI», переходьте на нашу офіційну сторінку і тисніть «Подобається»!